

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

XI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

17 – 18 ЖОВТНЯ 2023 р.

«ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ»

м. Одеса

УДК 330.34:005.35(477"20")

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали ХІ Міжнародної науково-практичної конференції 17-18 жовтня 2023 року. Одеса: Одеський національний технологічний університет, 2023. – 663 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Козак К.Б. - д-р екон. наук, професор, директор ННІПЕіМ ім. Г. Е. Вейнштейна ОНТУ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. – к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., проф., Баранюк Х.О. – к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Седікова І.О. – д.е.н., проф., Ніколюк О.В. – д.е.н., проф., Козак К.Б. – д.е.н., проф., Соловей А.О. – к.і.н., доц., Згадова Н.С. – к.е.н., доц., Маркова Т.Д. – к.е.н., доц., Волкова А.Ю. – ас., Мільчева В.В. - PhD, доц., Новикова В.С.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

ПРИНЦИПИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ SIGMA/OECD ТА ЇХ ЕВОЛЮЦІЯ

**Іваницька О.М., д.держ.упр, професор
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»**

Принципи державного управління (ПДУ) є документом, який надає основні орієнтири для розроблення траєкторії розвитку належного державного управління країною в тому розумінні, яке фахівці Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР, англ. - OECD) і спеціалісти SIGMA (Support for Improvement in Government and Management) вкладають в поняття «належне», «добре» тощо. ПДУ змінюється в руслі проведення реформ державного управління, які запроваджуються окремими країнами та їх співтовариствами, й вважаються основним підходом до забезпечення еволюції демократичних засад побудови суспільства.

SIGMA як спільна ініціатива ОЕСР та Європейського Союзу (ЄС) з 1992 року формує методологію та інструменти, які допомагають молодим суверенним урядам «створити стабільну демократію та отримати доступ до переваг вільної ринкової економіки» [6]. Одним із ключових напрямів роботи SIGMA є розроблення принципів державного управління та їх регулярний перегляд.

Вперше Європейські принципи державного управління було сформульовано в 1999 році в документі SIGMA №27 за назвою «Європейський адміністративний простір» [3]. Згодом у 2000 була прийнята Хартія фундаментальних прав ЄС, яка набула чинності у 2009 році. Відповідно до положень Хартії, право на «належне управління» є невід'ємним правом будь-якої особи. Йдеться передусім про право на розгляд справ щодо особи органами, установами, службами ЄС неупереджено, справедливо, протягом розумного строку, а також прийняття щодо них обґрунтованих рішень. Зауважимо, що згодом, у 2001 році, Європейський Парламент схвалив резолюцію про затвердження Європейського кодексу належної адміністративної поведінки.

У 2014 році в Стратегії розширення ЄС була акцентована необхідність проведення реформи державного управління якосновоположного підходу, а також сформульовані Принципи державного управління для країн-кандидатів на вступ до ЄС та потенційних кандидатів. У 2016 році було розвинуто Принципи державного управління для країн Європейської політики сусідства. У 2017 році було прийнято нову версію ПДУ [4], а в 2023 році принципи державного управління було переглянуто, змінено та доповнено [5].

Отже, в документах ПДУ містяться стандарти, узагальнення найкращої практики країн ОЕСР та ЄС, критерії і напрями аналізу. Самі зміни, які вносяться в ПДУ, призначено для формування динамічного балансу між національною політикою, її структурою та спрямованістю, та певною ідеальною моделлю публічного управління та адміністрування, яку треба наслідувати країнам-кандидатам в ЄС, євросусідам тощо.

Основна мета розроблення й оприлюднення ПДУ – надати чіткі орієнтири всім зацікавленим сторонам щодо еволюційного перетворення системи державного управління (СДУ), а також напрямів аналізу, ключових вимірювань і показників, підходів до оцінювання системи національного державного управління на предмет відповідності критеріям належного державного управління та адміністрування («good governance»).

SIGMA здійснює регулярні оцінки стану та прогресу державного управління, надає рекомендації урядам щодо планування реформ, а також інформує органи ЄС щодо результатів дій урядів для формування ними пакетів розширення та розроблення політичного діалогу.

Пошлемося на досвід України щодо впровадження Стратегії реформування державного управління України (далі – Стратегія). В Україні задекларовано, що Стратегія, прийнята в 2016 році, базується на Принципах державного управління SIGMA/OECD. Однак на предмет виявлення відповідності критеріям ПДУ, спеціалістами SIGMA/OECD у 2018 році було проведено оцінювання системи державного управління в Україні та розроблено рекомендації, що послужило підставою для оновлення Стратегії [1].

Як визначено у Звіті Кабінету Міністрів України про виконання у 2020 році Стратегії, внесено зміни до Регламенту Уряду з метою поліпшити процедуру та правила взаємодії ЦОВВ протягом циклу реалізації політики. Одним із основних завдань Стратегії було реорганізація міністерств, створення директоратів із формування державних політик та стратегічного планування, залучення на державну службу фахівців шляхом прозорих конкурсів. Станом на кінець 2020 року створено понад 80 таких директоратів та прийнято на роботу понад 900 висококваліфікованих державних службовців. Здійснює моніторинг та узгодження кроків подальших дій Координаційна рада з питань реформування державного управління, до складу якої входять представники органів влади, Верховної Ради України, Офісу Президента та громадянського суспільства [2].

Стосовно нової версії ПДУ, розробленої в 2023, то зазначимо, що вона:

- оновлена відповідно до нових міжнародних стандартів, нових реалій та імплементації досвіду, зокрема враховує процеси діджиталізації, впровадження інновацій і зелених технологій, відкритих даних тощо;

- зосереджується на цінностях ЄС в державному управлінні, отриманні конкретних результатів;
- відображає горизонтальні передумови (законодавство, інституції, людський потенціал, культуру) в системі вимірювання через критерії;
- враховує багаторівневе врядування та включає його в аналіз по всьому документу;
- включає 6 тематичних сфер державного управління, 33 принципи, 293 підпринципи; в якості бази показників вимірювання містить 6 індикаторів високого рівня, 30-40 комплексних індикаторів, 290-300 субіндикаторів (1000 критеріїв) [5].

Отже, як показує методологічний підхід SIGMA/OECD до оцінювання системи державного управління, вона трактується як динамічна категорія, яка має відповідати різноманіттю керованої системи, її складній структурі та елементам, зростаючим вимогам до якості СДУ та її функціонування. Високий рівень потреби в належному державному (публічному) управлінні, особливо відповідність параметрів його побудови та реалізації численним критеріям ПДУ, в умовах декларації намагання увійти в співдружність європейських країн покладають на уряд України напрочуд високий рівень зобов'язань. Попереду довгий і складний шлях еволюції національного державного управління, забезпечення дотримання принципів державного управління в європейських системах координат.

Література

1. Звіт про базові вимірювання: Принципи державного управління. Україна червень 2018 року / Дозвіл на публікацію надано SIGMA. Київ, 2018. 143 с. URL : <https://www.kmu.gov.ua>.
2. Звіт про виконання у 2020 році Стратегії реформування державного управління України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/reforms/zvit2021-ukr-web.pdf>
3. European Principles for Public Administration. SIGMA Papers No. 27. OECDi Library. URL: <https://www.oecdilibrary.org/docserver>
4. The Principles of Public Administration 2017 edition URL: <https://www.sigmaweb.org/publications/Principles-of-Public-Administration-2017-edition-ENG.pdf>
5. Revised Principles of Public Administration. URL: <https://reform-support.ec.europa.eu/system/files/2023-02/Day%201%20-%20Revised%20Principles%20of%20Public%20Administration.pdf>
6. Working with SIGMA. URL: <https://www.sigmaweb.org/ouexpertise/working-together.htm>

ЗМІСТ

1.	Voicilaş Dan-Marius RESEARCH ON BIOECONOMY POTENTIAL IN ROMANIA.....	3
2.	Gangan Iulian THE DEVELOPMENT OF ECOLOGICAL MARKETING AS A STRATEGIC OPTION OF THE ENTERPRISE.....	7
3.	Мірошниченко І.С. РЕГЛАМЕНТАЦІЯ СУЧАСНОГО ПРОЦЕСУ СЕК'ЮРИТИЗАЦІЇ В УКРАЇНІ	9
4.	Koldovskyi Artem IMPACT OF NEW CENTRAL BANK DIGITAL CURRENCIES ON MACROECONOMIC STABILITY.....	12
5.	Іваницька О.М. ПРИНЦИПИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ SIGMA/OECD ТА ЇХ ЕВОЛЮЦІЯ.....	15
6.	Піддубний В.А., Красножон С.В. ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ ПРИ РОЗРОБЦІ МАЛОВІДХОДНИХ, ЕНЕРГО- І РЕСУРСОЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОБНИЦТВА	18
7.	Андрущенко Н.В., Морозова Г.С. ЦИФРОВА ВАЛЮТА ЦЕНТРАЛЬНИХ БАНКІВ (СВДС): ПЕРЕВАГИ, НЕДОЛІКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	21
8.	Бахчиванжи Л.А., Богач В.М., Клейбатенко А.О. ІНВЕСТИЦІЙНИЙ МАРКЕТИНГ ЯК ДЕТЕРМІНАНТ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	26
9.	Безверхий К.В., Мазуренко Н.В. АУДИТОРСЬКИЙ КОНСАЛТИНГ: ОСОБЛИВОСТІ ВИБОРУ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	30
10.	Березовська Л. В., Мельник А.Р. БРЕНДИНГ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО БРЕНДУ.....	34
11.	Бочарова Н.А., Яровий І.О. РОЛЬ СТЕЙКХОЛДЕР-МЕНЕДЖМЕНТУ У ПІДТРИМЦІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: СТРАТЕГІЧНІ ПІДХОДИ ТА ПРАКТИЧНІ ВИКЛИКИ.....	37
12.	Внукова Н.М. ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІНДУСТРІЇ 4.0 В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ.....	42